

to develop digital literacy in higher education students, which forms the integration of information and communication technologies.

Key words: *pedagogical conditions; natural science, professional and practical training; trainer; professional competence; higher education institutions.*

УДК 37.013.74:792.03:37.091

Ірина Ткаченко

Сумський державний педагогічний університету імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-7612-1082

DOI 10.24139/2312-5993/2026.02/400-409

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ КЕРІВНИКА ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

У статті розглянуто проблему формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу як важливого чинника ефективного управління творчо-освітнім процесом та розвитку сучасної хореографічної освіти. Подано авторське визначення поняття «імідж керівника хореографічного колективу» та виокремлено ключові компоненти його позитивного іміджу, зокрема професійну та хореографічно-педагогічну компетентність, лідерські якості, комунікативну культуру, естетичний вигляд і культуру сценічної та управлінської поведінки, морально-етичний авторитет.

Обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу: безперервний професійний розвиток у сфері хореографії та педагогіки, організація партнерської взаємодії в колективі, використання сучасних освітніх і комунікаційних технологій, створення позитивного творчо-освітнього середовища, активна публічна та мистецька діяльність. Визначено практичні аспекти реалізації зазначених педагогічних умов у діяльності керівників хореографічних колективів різних типів.

Зроблено висновок, що позитивний імідж керівника хореографічного колективу є не лише показником його особистого авторитету, а й важливим ресурсом розвитку колективу, підвищення його мистецького рівня, конкурентоспроможності та суспільного визнання.

Ключові слова: *імідж, імідж керівника хореографічного колективу, педагогічні умови, хореографічний колектив, управлінська культура, мистецька освіта.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації мистецької освіти та зростання ролі творчих інституцій у культурному просторі особливої значущості набуває не лише професійна, хореографічно-педагогічна компетентність керівника хореографічного колективу, а й сформований позитивний особистісно-професійний імідж, що безпосередньо впливає на якість організації освітньо-творчого процесу та суспільне сприйняття колективу загалом. Імідж керівника хореографічного колективу визначає рівень довіри з боку

педагогів, здобувачів освіти, батьків і мистецької спільноти, сприяє формуванню сприятливого психологічного та творчого мікроклімату, а також підвищує конкурентоспроможність колективу в сучасному культурно-освітньому середовищі.

Водночас, за умов посилення вимог до якості мистецької підготовки, активізації фестивально-конкурсного руху та зростання публічної уваги до результатів діяльності хореографічних колективів, іміджева складова професійної діяльності їх керівників нерідко залишається поза належною увагою як науковців, так і практиків. Досить часто імідж керівника розглядається як другорядний або зовнішній чинник, хоча за своєю сутністю він є інтегративним показником рівня управлінської культури, педагогічного такту, етичних орієнтирів, лідерських якостей та здатності до ефективної професійної й публічної комунікації. Відсутність цілісного та системного підходу до формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу призводить до зниження ефективності управлінських рішень, ускладнює взаємодію з освітніми та культурними партнерами, а також обмежує можливості повноцінного розвитку творчого потенціалу педагогічного колективу й здобувачів хореографічної освіти.

Отже, актуалізується необхідність наукового обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують цілеспрямоване та результативне формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу як важливого чинника його стабільного розвитку та успішної інтеграції в сучасний мистецько-освітній простір.

Аналіз актуальних досліджень. На підставі опрацювання широкого кола наукових джерел, тематика яких дотична до проблеми досліджуваного феномену, встановлено кілька основних векторів наукових досліджень. Зокрема, концептуальні засади та еволюція поняття «імідж» розкриваються у працях О. Лаврентьевої та А. Арбузової, а також В. Маркової та В. Князевої, де імідж трактується як багатовимірне соціально-педагогічне явище. Проблема взаємозв'язку іміджу керівника з результатами діяльності закладу освіти висвітлюється у дослідженні В. Ковальчук, у якому наголошується на кореляції між рівнем професійного іміджу управлінця та динамікою розвитку освітньої установи.

Окрему групу наукових розвідок становлять галузево-специфічні дослідження, зокрема у сфері дошкільної та мистецької освіти. Так, у праці С. Попиченко акцентується увага на технологіях створення

позитивного іміджу в закладах дошкільної освіти, де імідж керівника розглядається як невід'ємна складова загального іміджу установи. Водночас, робота М. Сухолової демонструє педагогічні умови формування іміджевих компетентностей у мистецькому середовищі, що має безпосереднє значення для діяльності керівників творчих і, зокрема, хореографічних колективів.

Значний інтерес становлять дослідження, присвячені формуванню іміджу в умовах цифровізації та дистанційних форматів взаємодії. У працях А. Браєвської, С. Браєвського та Л. Артеменко окреслено трансформацію акцентів іміджетворення під впливом використання цифрових комунікаційних засобів і онлайн-платформ. Питання підготовки майбутніх керівників та розвитку іміджеформувальних компетентностей розглядаються у працях Н. Штепи, М. Здир, І. Мосійчук, О. Резван та Р. Кравця, які зосереджують увагу на формуванні здатності до створення ділового та професійного іміджу у майбутніх менеджерів і фахівців.

Водночас, попри значну кількість наукових досліджень, присвячених проблемам управлінської культури та лідерства в освітній сфері, недостатньо уваги приділено специфіці формування іміджу керівника хореографічного колективу, діяльність якого поєднує педагогічні, виховні та мистецько-творчі завдання. Зазначене зумовлює необхідність поглибленого аналізу педагогічних умов, що сприяють становленню позитивного іміджу керівника, адже саме від нього значною мірою залежать ефективність управлінських рішень, рівень мотивації колективу та динаміка розвитку сучасної мистецької освіти.

Мета статті – визначити та науково обґрунтувати педагогічні умови, що сприяють формуванню позитивного іміджу керівника хореографічного колективу, а також проаналізувати їхній вплив на ефективність управління творчо-освітнім процесом і розвиток сучасного хореографічного середовища. Відповідно до поставленої мети завданнями дослідження є: аналіз сутності поняття «імідж керівника хореографічного колективу»; визначення ключових компонентів позитивного іміджу керівника; обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу; виявлення практичних аспектів реалізації запропонованих педагогічних умов у професійній діяльності сучасних керівників хореографічних колективів.

Методи дослідження. Для реалізації мети дослідження було використано комплекс загальнонаукових і конкретно-наукових методів.

Зокрема, загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації застосовувалися з метою з'ясування ступеня наукової розробленості проблеми формування іміджу керівника у мистецько-освітньому просторі. Вагоме місце посіли конкретно-наукові методи, серед яких термінологічний аналіз, що уможливив уточнення та інтерпретацію ключового поняття дослідження; порівняльно-зіставний і структурний методи, які дали змогу виокремити компоненти позитивного іміджу керівника хореографічного колективу та обґрунтувати педагогічні умови його формування.

Виклад основного матеріалу. Імідж як соціокультурний феномен відомий ще з найдавніших часів і впродовж історичного розвитку людства відігравав вагому роль у соціальних, економічних, освітніх та культурно-мистецьких процесах. У сучасних умовах ефективність діяльності будь-якої творчої організації, зокрема хореографічного колективу, значною мірою залежить від сукупності чинників, серед яких особливе місце посідає сформований позитивний імідж його керівника. Наявність у хореографічному колективі компетентного й авторитетного керівника, який поєднує професійні управлінські та хореографічно-педагогічні вміння з особистісно привабливим іміджем, є необхідною умовою сталого розвитку колективу, його творчої результативності та успішної інтеграції в сучасний мистецько-освітній простір.

На основі застосування термінологічного аналізу та інтерпретації наукової думки було уточнено поняття «імідж». Так, у науковому доробку В. Ковальчук «Вплив професійного іміджу керівника на розвиток закладу освіти» імідж розглядається як багатогранний міждисциплінарний феномен, що охоплює сукупність уявлень, асоціацій і ціннісних орієнтацій, які формуються в суспільній свідомості щодо певної професії чи конкретного фахівця. Його зміст включає не лише зовнішні характеристики особистості, а й професійну компетентність, комунікативну культуру, етичні норми, особливості поведінки та стиль діяльності [Ковальчук, 2023].

Формування іміджу відбувається у процесі здійснення професійної діяльності, під час якої проявляються індивідуальні та професійні якості фахівця, що визначають рівень довіри з боку колег, партнерів і суспільства. У цьому контексті імідж виконує не лише репрезентативну, а й функціонально-результативну роль, оскільки безпосередньо впливає на ефективність професійної діяльності,

забезпечує її конкурентоспроможність, сприяє підвищенню авторитету та зміцненню соціального статусу фахівця (Штепа, Здир, 2020).

Керуючись працею О. Лаврентьевої та А. Арбузової «Імідж керівника закладу освіти: ретроспективний аналіз змісту поняття», доходимо висновку, що імідж керівника постає як сукупність індивідуальних характеристик особистості, які формують її сприйняття з боку суспільства (Лаврентьева, Арбузова, 2020).

У цьому контексті для керівника хореографічного колективу імідж має подвійне значення: з одного боку, він відображає професійні, педагогічні та морально-етичні якості управлінця, а з іншого – виступає важливим чинником організації творчого, репетиційного та освітнього процесів. У мистецькому, зокрема хореографічному середовищі, імідж керівника визначає рівень довіри, відкритість до інноваційних ідей, авторитет у колективі та позитивне сприйняття з боку громадськості й професійної спільноти.

Узагальнюючи наукові позиції вітчизняних дослідників (В. Маркова, І. Мосійчук, В. Князева), вважаємо за доцільне запропонувати авторське визначення поняття «імідж керівника хореографічного колективу». Під ним розуміємо інтегральну характеристику особистості та професійної діяльності керівника, яка синтезує його хореографічно-педагогічну компетентність, управлінську культуру, педагогічний такт, етичні орієнтири, комунікативні й організаційні здібності, а також естетично-презентаційні якості. Формування такого іміджу відбувається у процесі постійної взаємодії керівника з педагогами, учасниками хореографічного колективу, батьками, представниками культурно-мистецького середовища та громадськості, що забезпечує авторитетність керівника, підвищує престиж колективу та сприяє його інтеграції в сучасний освітньо-мистецький простір (Маркова, Князева, 2022; Мосійчук, 2018).

Наголосимо, позитивний імідж керівника хореографічного колективу формується за умови гармонійного поєднання низки ключових компонентів, кожен з яких відіграє визначальну роль у професійному становленні та суспільному сприйнятті управлінця. На підставі порівняльно-зіставного та структурного аналізу було виокремлено такі компоненти іміджу керівника хореографічного колективу:

- професійна компетентність, що передбачає ґрунтовні знання у сфері педагогіки, хореографічного мистецтва, мистецтвознавства,

культурології та менеджменту, а також здатність творчо інтегрувати їх у репетиційний, освітній і постановчий процес;

- лідерські якості, які виявляються у здатності надихати й згуртовувати колектив, формувати сприятливий психологічний клімат, мотивувати учасників до творчих досягнень і брати відповідальність за прийняття управлінських рішень;

- комунікативна культура, що охоплює відкритість, толерантність, уміння вибудовувати продуктивний діалог з педагогами, учасниками колективу, батьками та представниками культурної спільноти, а також ефективно репрезентувати колектив у публічному просторі;

- естетичний вигляд і культура поведінки, які формують зовнішній образ керівника та мають відповідати нормам мистецького середовища, підкреслюючи повагу до професії й створюючи позитивне враження у професійних партнерів і громадськості;

- морально-етичний авторитет, що виявляється у дотриманні принципів справедливості, гуманізму, доброзичливості та відповідальності, формуючи основу довіри колективу й суспільного визнання [Резван, Кравець, 2020]. Керуючись вище викладеним, доцільно констатувати, імідж керівника хореографічного колективу постає як багатовимірний конструкт, у якому взаємодіють професійні, особистісні та етичні складові. Лише їх цілісне поєднання забезпечує формування позитивного образу управлінця, що сприяє творчому розвитку колективу та підвищенню його престижу в сучасному культурно-освітньому просторі.

- Водночас формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу є складним багаторівневим процесом, який залежить не лише від індивідуальних характеристик управлінця, а й від цілеспрямованої організації педагогічних умов у колективі. Такі умови виступають важливими чинниками, що забезпечують ефективність управлінської, комунікативної та мистецько-освітньої діяльності, створюючи основу для становлення авторитету керівника серед педагогів, учасників колективу та громадськості (Браєвська, Браєвський, Артеменко, 2021).

На основі застосування загальнонаукових та конкретно-наукових методів дослідження було з'ясовано, що ключовими педагогічними умовами, які забезпечують формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу, є: безперервний професійний розвиток, організація партнерської взаємодії, використання сучасних освітніх і

комунікаційних технологій, створення позитивного творчо-освітнього середовища, активна публічна діяльність (Сухолова, 2021). Для ґрунтовного аналізу доцільно розглянути кожну з цих умов

Констатуємо, безперервний професійний розвиток передбачає не лише підвищення кваліфікації шляхом участі у семінарах і майстер-класах, а й залучення до творчих проєктів, фестивалів, конкурсів та міжнародних програм обміну досвідом. Дана умова сприяє оновленню педагогічних і управлінських знань керівника, розширює його світогляд, формує здатність компетентно реагувати на виклики сучасного хореографічного мистецтва.

Натомість, організація партнерської взаємодії з учасниками колективу, батьками та представниками культурної спільноти забезпечує атмосферу співпраці та довіри. Основою такої взаємодії є діалогічність, орієнтація на колективне прийняття рішень та підтримка ініціатив кожного учасника творчого процесу. Останнє формує позитивний імідж керівника як відкритого, демократичного й справедливого лідера.

Використання сучасних освітніх і комунікаційних технологій є важливим чинником підвищення іміджу. Застосування цифрових платформ для організації навчально-творчого процесу, соціальних мереж і медіаресурсів для висвітлення діяльності колективу дозволяє керівнику формувати публічний образ, що асоціюється з інноваційністю, прозорістю та доступністю, популяризує роботу колективу та підвищує репутацію самого управлінця.

Створення позитивного творчо-освітнього середовища передбачає підтримку взаємної довіри, поваги та стимулювання художньої ініціативи учасників колективу. Керівник сприяє вільному вираженню творчих ідей, реалізації хореографічних постановок та інноваційних проєктів. Такий підхід не лише підвищує якість репетицій і виступів, а й утверджує керівника як провідника творчого розвитку та естетичних цінностей.

Активна публічна діяльність – участь керівника хореографічного колективу у фестивалях, конкурсах, концертних програмах і культурно-мистецьких заходах – підвищує престиж колективу та авторитет керівника. Публічна активність формує образ компетентного, креативного та суспільно значущого діяча (Попиченко, 2021).

Таким чином, педагогічні умови формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу ми розглядаємо як систему взаємопов'язаних чинників, що забезпечують ефективну реалізацію

управлінських і творчих функцій, підвищують рівень довіри та формують стійкий позитивний образ керівника у професійному та суспільному середовищі.

Для реалізації зазначених умов у практиці сучасних керівників хореографічних колективів ефективними є такі підходи: створення власного «іміджового портфоліо» (публікації, інтерв'ю, виступи на конференціях, участь у журі конкурсів); впровадження системи внутрішнього PR колективу (відкриті репетиції, виступи, майстер-класи для громади); підтримка професійного бренду через офіційні сайти та сторінки у соціальних мережах; організація командної роботи, де імідж керівника формується не лише особистими зусиллями, а й через професійний образ колективу; співпраця з місцевими органами влади, культурними установами та міжнародними організаціями, що підсилює авторитет керівника і відкриває нові перспективи розвитку колективу.

Висновки та перспективи подальших наукових пошуків. Формування позитивного іміджу керівника хореографічного колективу є ключовим чинником ефективного управління та розвитку хореографічної освіти. Імідж виступає інтегральним показником професійної компетентності, морально-етичних якостей, лідерських здібностей і комунікативної культури керівника, а його значення виходить за межі особистісного, впливаючи на престиж і конкурентоспроможність колективу. Доведено, що позитивний імідж формується за умови дотримання низки педагогічних умов: безперервний професійний розвиток, організація партнерської взаємодії, використання сучасних освітніх і комунікаційних технологій, створення позитивного творчо-освітнього середовища, активна публічна діяльність.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення впливу цифрових технологій і соціальних мереж на формування іміджу керівника хореографічного колективу, а також розробка нових моделей управління, що інтегрують традиції та інновації у сфері хореографічної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Браєвська, А., Браєвський, С., Артеменко, Л. (2021). Формування успішного іміджу керівника в дистанційних умовах роботи. *«Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*, 18, 152–158 (Braievskaya, A., Braievskiy, S., & Artemenko, L. (2021). Formation of a successful manager's image in remote working conditions. *Economic Bulletin of NTUU "Kyiv Polytechnic Institute"*, 18, 152–158).
- Ковальчук, В. (2023). Вплив професійного іміджу керівника на розвиток закладу освіти. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and. Psychologi*, 2 (26), 198–206 (Kovalchuk, V. (2023). The influence of a manager's professional image on

- the development of an educational institution. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*, 2(26), 198–206).
- Лаврентьєва, О., Арбузова, А. (2020). Імідж керівника закладу освіти: ретроспективний аналіз змісту поняття. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*, 2 (20), 321–327 (Lavrentieva, O., & Arbuzova, A. (2020). The image of an educational institution manager: A retrospective analysis of the concept content. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology*, 2(20), 321–327).
- Маркова, В., Князева, В. (2022). Імідж керівника освітньої установи. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, 76, 49–57 (Markova, V., & Kniazieva, V. (2022). The image of the head of an educational institution. *Problems of Engineering and Pedagogical Education*, 76, 49–57).
- Мосійчук, І. (2018). Формування іміджу керівника. *Актуальні проблеми менеджменту та маркетингу в XXI ст.: матеріали VIII Міжв. студ. наук.-практ. інтернет-конф. ЖДУ ім І. Франка (24-26 квітня 2018 р. м. Житомир)*, 67–69 (Mosiichuk, I. (2018). Formation of a manager's image. In *Current Problems of Management and Marketing in the 21st Century: Proceedings of the VIII Interuniversity Student Scientific and Practical Internet Conference* (April 24–26, 2018, Zhytomyr) (pp. 67–69). Zhytomyr Ivan Franko State University).
- Попиченко, С. (2021). Технології створення позитивного іміджу закладу дошкільної освіти та його керівника. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 1 (5), 102–110 (Popychenko, S. (2021). Technologies for creating a positive image of a preschool educational institution and its head. *Psychological and Pedagogical Problems of the Modern School*, 1(5), 102–110).
- Резван, О., Кравець, Р. (2020). Стратегії організації іміджеформувальної діяльності майбутніх політологів. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*, 1 (19), 264–270 (Rezvan, O., & Kravets, R. (2020). Strategies for organizing image-forming activities of future political scientists. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series "Pedagogy and Psychology". Pedagogical Sciences*, 1(19), 264–270).
- Сухолова, М. (2021). *Педагогічні умови формування сценічного іміджу викладача вокалу у процесі професійної підготовки*: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями). Мукачівський державний університет, 267 (Sukholova, M. (2021). Pedagogical Conditions for the Formation of the Stage Image of a Vocal Teacher in the Process of Professional Training (Doctor of Philosophy Dissertation, Specialty 015 – Professional Education). Mukachevo State University, 267 p.).
- Штепа, Н., Здир, М. (2020). Розвиток здатності майбутнього менеджера до створення ефективного ділового іміджу. *Витоки педагогічної майстерності*, 26, 234–236 (Shtepa, N., & Zdyr, M. (2020). Development of future managers' ability to create an effective professional image. *Origins of Pedagogical Excellence*, 26, 234–236).

SUMMARY

Tkachenko Iryna. Forming a Positive Image of the Head of a Choreographic Collective: Educational Conditions and Practical Aspects.

The article discusses the problem of forming a positive image of the leader of a choreographic collective as an important factor in the effective management of the creative and educational process and the development of modern choreographic education. The author's definition of the concept of «image of the leader of a

choreographic collective» is presented, and the key components of his positive image are highlighted, in particular, professional and choreographic-pedagogical competence, leadership qualities, communicative culture, aesthetic appearance and culture of stage and managerial behavior, moral and ethical authority.

The pedagogical conditions that ensure the formation of a positive image of the leader of a choreographic collective are substantiated: continuous professional development in the field of choreography and pedagogy, organization of partnership interaction in the collective, use of modern educational and communication technologies, creation of a positive creative and educational environment, active public and artistic activity. The practical aspects of implementing these pedagogical conditions in the activities of leaders of different types of choreographic groups are identified. It is concluded that the positive image of the leader of a choreographic group is not only an indicator of his or her personal authority, but also an important resource for the development of the group, raising its artistic level, competitiveness, and public recognition.

Key words: *image, image of the leader of a choreographic ensemble, pedagogical conditions, choreographic ensemble, management culture, artistic education.*

УДК 373.5.091.26:37.016:004:004.775

Ольга Чорна

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ORCID ID 0000-0002-7113-1572

Лариса Герасименко

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ORCID ID 0000-0003-3725-8681

Олексій Чорний

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ORCID ID 0000-0001-8270-3284

Борис Кобилянський

Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
ORCID ID 0000-0003-3226-5997
DOI 10.24139/2312-5993/2026.02/409-428

У статті обґрунтовано доцільність використання мобільних застосунків для реалізації адаптивного тестування на уроках інформатики на рівні базової середньої освіти. Актуальність дослідження зумовлена потребою підвищення об'єктивності, індивідуалізації та технологічної доступності контролю знань в умовах цифровізації освіти, дистанційного та змішаного навчання. Встановлено, що традиційні фіксовані тести не враховують індивідуальних особливостей учнів, їхнього темпу навчання та потребують значних часових витрат, що знижує ефективність освітнього процесу.

Проаналізовано сучасні моделі адаптивного тестування та визначено, що для шкільної практики найбільш доцільними є алгоритмічно прості, методично прозорі та технологічно доступні підходи. Обґрунтовано потенціал мобільних застосунків як ефективного інструменту індивідуалізації контролю знань, що забезпечує оперативний зворотний зв'язок, гнучкість, інтерактивність і підвищення навчальної мотивації учнів, а також сприяє зниженню емоційної напруги під час оцінювання.

Запропоновано модель адаптивного тестування з трьома рівнями складності та порогом переходу 80 % правильних відповідей, запропоновано